

Pavel J. Hejátko

*Rozhovor Axela Seidelmeiera z 20. ledna 2017 v obci Zahrádka s básníkem a dumkařem **Pavlem Josefovičem Hejátkem** o politice a současné literární a obecně umělecké tvorbě.*

Axel: Pavle, sám se deklaruješ jako marxista a vlastenec. Kam by ses dnes zařadil, přesto, že politické kategorie jsou v dnešní době poměrně nicneříkající a prázdné?

PJH: Primárně bych marxismus dnes u sebe nevyzdvíhal. Nikoliv proto, že bych ho opustil, ale jeho výklad, zejména z úst nové levice mě nijak neoslovuje, ale kdybychom „škatulkovali“ tak bych se spíš popsal jako revoluční panslavista. Slované posledních 500 let trpěli a přál bych si, aby 21. století bylo stoletím Slovanů.

Axel: V kontextu tvého přihlášení se - myslíš, že je možné do budoucna počítat s pozitivním (přínosným) partnerstvím s Německem?

PJH: Víím, že na toto téma máš svůj specifický názor. Slovanství dneška se s germánským pohledem na svět nemusí rozcházet. Nemusí se rozcházet politicky ani sociálně. Spolupráce na těchto dvou rovinách by měla existovat. Neměli bychom se tomu bránit. Český (český a moravský) a německý národ spolu koexistovaly více jak tisíc let. Toto *kulturní i etnické* propojení nikdo nevytrhne ani politickými experimenty. Mohli bychom si hrát na určitý typ

izolacionismu, ale sami Slované si nevystačíme – jednoznačně.

Axel: Příhodně řečeno, dnes vlastně v rámci celé Evropy je nutno počítat se všemi národy, rovněž s národy románskými, baltickými či ugrofinskými. Slovanství jako nejméně „vyčpělé“ evropanství by mohlo být tvůrčí silou při „návratu domů“ všech Evropanů.

PJH: Začalo to Visegrádskou skupinou (čtyřkou) a mohlo by to jít mnohem dále. Můj ideál je mnohem širší spolupráce těchto národů, ač se možná moje přání nikdy nesplní. Bylo by skvělé spolupracovat úžeji mezi sebou, ale brání tomu mnoho faktorů (hospodářské, sociální, politické, etnické apod.). Tudíž racionální kooperace s Germány je nevyhnutelná.

Axel: Dovolím si trochu hlubší dotaz. Tvůj částečný rozchod s marxismem se projevil zejména v tvém tradičním pohledu na marxismus a jeho rozpor s neomarxismem. Myslíš, že sociální revoluce v západních kapitalistických zemích na konci 60. let, která byla zapříčiněna odporem k tradičnímu chápání společenských rolí a hierarchii, nejen v oné základní stavební jednotce společnosti – rodině, má nějakou spojitost s marxistickým učením? Souvisí nějak tato dekonstrukce a redefinice společenského organismu s původním marxismem?

PJH: Osobně jsem přesvědčen, že nikoli. Ano, co říkáš, k tomu došlo, ale je to polovina problému. Další polovinou bylo bouření se proti kapitalismu jako takovému nebo bouření se proti nedostatečné denacifikaci. Na to nezapomínejme zejména v Německu. Šedesátá léta – vznik RAF, studentské nepokoje ve Francii v roce 1968 – nebyly primárně spojeny s touhou po zavedení nějakého egalitářského režimu, ale primárně s neschopností se vyrovnat s obdobím národního socialismu.

Axel: Můžeme tvrdit, že ti, kteří se na konci 60. let bouřili proti rodičům a byli nespokojeni s existencí určitého typu „starého myšlení“, byli z větší části potomci intelektuálů a obecně elit. Kdybychom to chápali z pohledu klasického marxismu – nejednalo se o vzpouru vykořisťovaných a utlačovaných.

PJH: To zcela 100%. Nebyla to vzpoura tříd, ale ideologií a generací. Vzpouora bohatých proti bohatým a mladých proti starým. Nejen, že tahle revolta nekonvenovala s marxismem, pouze využila jeho rudého praporu. V době, o které hovoříme, byla levice a pravice mnohem vyhraněnější a srozumitelnější. Jediné, co tahle mladická revolta měla společného s marxismem je využití jeho revoluční metody v prostředí kateder a televize.

Axel: V jejich případě (generace osmašedesátníků) nahrazení marxismu...

PJH: Když to přeženu (ahistoricky), tak Marx by postoje těchto mladíků nazval revisionismem.

Axel: Tento revisionismus, který se dnes nazývá jako nové chápání Marxe nebo také neomarxismus. Dříve deviantní skupiny, které byly z pohledu mobilizace pro Marxe neúčinné a často je označoval jako lumpenproletariát (nekvalifikované,

kriminální či jinak patologické skupiny), tak tento novodobý lumpenproletariát je dnešními pseudoelitami odchovanými 60. léty silně protežován (homosexualismus, multikulturalismus, rádobyumění apod.). Tradiční levice je přeci o tom, že pomáhá těm, kteří chtějí, ale nemohou z objektivních důvodů (např. překonávání politických a sociálních omezení).

PJH: Přesně, absurdní je navíc to, že člověk jako já někdy před 15-17 lety tady definoval pojmy jako např. vizuální diskriminace a sám se stavěl k určitému typu jinakosti pozitivně, tak já sám se svým vzhledem, který jsem si samozřejmě dobrovolně vybral (tetování na určitých částech těla, pozn. DP) a kterým bych na první pohled, instinktivně, mohl budít dojem, že zastávám onen neomarxistický či novolevicový diskurz se proti němu naopak musím jasně vymezit. Jako básník a písničkář se zastávám většiny a názorově je mi bližší tzv. lůza, která je definována současnými mocipány. Lůza je pro ně každý, kdo je nezahrnuje přízní a obdivem, kdo neobdivuje jejich úchyly a odchylky a zároveň tu máme onen paradox, kdy si často marxismus berou do úst, pasují se do role jeho vykladačů apod. Naopak by měli tyto lidi chránit, umět se za ně prostě bít!

Axel: Lidé, kteří dnes vytvářejí hodnoty, ať už materiální nebo duchovní, jsou těmito rádobyelitami vysmíváni...

PJH: Ano, ano..

Axel: Dovolím si tematicky odbočit, dnes jsme hovořili o rozhovoru s Karlem Köcherem, bývalým příslušníkem I. správy SNB, který pronikl do CIA a vynášel informace, jeho výměně za sovětského disidenta Šaranského a dalších šest lidí atd... On sám se dnes charakterizuje jako tradiční levičák, je internacionalista, ale zároveň ne kosmopolita, věří ve vlast. Je tento koncept tzv. vlasteneckého internacionalismu konstruktivní?

PJH: Je konstruktivní, ale v žádném případě v podobě, jak tento zdánlivě protichůdný postoj deformovala nová levice. Vlastenectví je pro tyto lumpy sprosté slovo. Jestliže chceme definovat stát, tak pro mě je stát na prvním místě v územní ohraničenosti a celistvosti. Ať už jsou na hranicích dráty s elektrikou nebo plůtky ze dřeva – sem tam vypadány... Stát je primárně územně ohraničený celek. Internacionalismus v podání nové levice je politický plevel, jestli si ho přetavila do kosmopolitismu – já jí to neberu, ale určitě tím něco zjištného sleduje a nemá to s marxismem nic společného.

Axel: Společenské a politické téma opouštíme. Chci se tě zeptat na tvůj vztah k ženám. Jsi básník, ženy jsou tvoje múzy a v tvojí milostné lyrice opěvuješ ženskou krásu a mužskou touhu ji získat.

PJH: Ano...

Axel: Víím, že máš rád ženy barokních tvarů...

PJH: To není otázka, to implicitně obsahuje všechno (smích)

Axel: Spíš bych se pozastavil nad tak trochu mužskou hospodskou tematikou a to jsou dnešní modelky a ideál neduživých a vychrtlých žen, které stěží mohou reprezentovat krásu ženského těla.

PJH: Mám rád slovanské typy žen a slovanské ženy byly vždy kyprých tvarů, pokud si vzpomínám (smích). Líbí se mi ženy, které mají tvarovaná ňadra a boky, ale to však neznamená, že si libuju v obézních ženách.

Žena, která má 175 cm a 65 kg je pro dnešní modeling tlustá, ale pro mě je to nádherná žena. Když se budeme bavit na hospodské úrovni, jak jsi řekl, tak primárně mě na opačném pohlaví zajímá ženskost. Je to neurčitý fenomén, který během několika málo minut u ženy vnímám nebo nikoli, z čehož se samozřejmě odvíjí další sympatie, ženskost je tedy dost subjektivní. Je to ženská gestikulace, chůze, vůně, barva a výška hlasu... Nejsem tedy nějaký radikální horňák nebo dolňák, ale v mém věku mě zajímá celkový dojem.

Axel: Od žen k básnické tvorbě v ČR...

PJH: To je tragédie.

Axel: Jsou zde nějakí epigoni Gellnera, Diviše nebo Seiferta. Či někdo originální?

PJH: Není zde nikdo. Česká poezie už není poezie, jedná se o rádoby surrealistický žvásty. Takový Teige, který měl svoje kouzlo, je s dneškem nesrovnatelný. Dnes vulgární styl a vulgarismy obecně pronikly do poezie a tohle podle mě do poezie nepatří.

Mám rád rurální poezii, genius loci, spřízněnost básníka s místem, půdou a svým blízkým okolím. Najmě z vesnice. Tato přirozená umělecká tvorba dnes výrazně chybí.

Axel: Pociťují lidé „hlad“ po opěvování přírody a vesnice?

PJH: Než jsem začal psát rurální poezii, tak jsem si kladl otázku, jestli moje tvorba bude vůbec v kontextu k dnešku pro lidi pochopitelná. Ne kvůli jejich hlouposti, já si to na rozdíl od nové levice o lidech nemyslím. Spíš jsem to myslel, tak, jestli toto téma je z časoprostorových příčin pro dnešního člověka oslovující a obohacující. Např. selská poezie, kterou psal dnes zcela zapomenutý básník Čarek, resp. jeho styl - nenapadlo mě, že by to dnes mohlo někoho zajímat.

Axel: Může to být touha po klidu...

PJH: Vzpomínky na dětství, návštěvy babiček na vesnici a tak dále...

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

Axel: Mám na tebe poslední otázku; co bys vzkázal redakci a čtenářům Délského potápěče?

PJH: Vzkážu klišovitě „aby zůstali sami sebou,“ aby se nenechali zviklat trendy, protože si myslím, že jsou tady jediní svého druhu a jsem za DP velice rád. Čtenářům vzkazuji, aby měli dostatek kritického myšlení v dnešní době nedostatku kritického myšlení. Aby si na každou odpověď položili dalších několik otázek.

Axel: Děkuji za tvůj čas a budu se těšit na případné pokračování.